

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Академія Поморська (м. Слупськ, Польща)
Кентський університет (Велика Британія)
Київський національний лінгвістичний університет
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
(м. Івано-Франківськ, Україна)

МАТЕРІАЛИ

**Міжнародної науково-практичної конференції
«ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ФІЛОЛОГІЧНИХ,
ЛІНГВОДИДАКТИЧНИХ І СОЦІАЛЬНОКОМУНІКАЦІЙНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ»**

1-2 грудня 2022 року

Херсон – 2022

Ministry of Education and Science of Ukraine
Kherson State University
Pomeranian Academy (Slupsk, Poland)
The University of Kent (Great Britain)
Kyiv National Linguistic University
V. N. Karazin Kharkiv National University
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (Ivano-Frankivsk, Ukraine)

MATERIALS

**International Scientific Conference
«PRIORITIES OF PHILOLOGICAL, LINGUODIDACTIC
AND SOCIO-COMMUNICATIVE RESEARCHES»**

December 01-02, 2022

Kherson – 2022

Затверджено відповідно до рішення вченої ради Херсонського державного університету (протокол від 20.12.2022 р. № 6)

Редактори-упорядники:

Світлана Климович – завідувач кафедри української і слов'янської філології та журналістики Херсонського державного університету, кандидат філологічних наук, доцент

Володимир Олексенко – професор кафедри української і слов'янської філології та журналістики Херсонського державного університету, доктор філологічних наук, професор

Рецензенти:

Азарова Лариса – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри мовознавства Вінницького національного технічного університету

Мітчук Ольга – доктор наук із соціальних комунікацій, професор, професор кафедри журналістики та нових медіа факультету журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка, член спілки журналістів України, член Європейської асоціації підготовки журналістів (ЕЖТА)

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Пріоритетні напрями філологічних, лінгводидактичних і соціальнокомунікаційних досліджень» (1-2 грудня 2022 року) [редактори-упорядники С. Климович, В. Олексенко]. Херсон, 2022. 252 с.

Збірник матеріалів є підсумком обговорення актуальних питань сучасних лінгвістичних та перекладознавчих досліджень; теорії і практики навчання державної мови в закладах загальної середньої та вищої освіти; методичних аспектів викладання філологічних дисциплін у закладах освіти; різноаспектних досліджень художнього / нехудожнього дискурсу; історії, проблематики та перспектив розвитку сучасного медіапростору.

Для науковців, викладачів, здобувачів усіх рівнів вищої освіти.

Відповідальність за зміст статей і тез несуть автори та їхні наукові керівники.

<i>Іван Немченко</i>	Образ Корсуня в творчості Анни Савранської	191
<i>Валентина Папушина</i>	Мотив пошуку моральних цінностей у романі Ю. Андруховича «Дванадцять обручів»	197

Розділ 4. СУЧАСНИЙ МЕДІАПРОСТІР: ІСТОРІЯ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

<i>Людмила Бондар</i>	Мілітарні інформаційні ресурси як засіб формування квазіреальності.....	202
<i>Василь Загороднюк</i>	Концепція міжкультурної комунікації в журналі «Дзвін».....	209
<i>Ірина Іванова</i>	Регіональна журналістика в українському медіапросторі в умовах війни.....	214
<i>Катерина Яресько</i>	Регіональні медіа: чи є життя після перемоги.....	217
<i>Наталія Клименко</i>	Практика редагування публікацій журналістів-початківців.....	219
<i>Валентина Козак</i>	(НЕ)видимість жінок: уживання фемінітивів у медійному просторі Херсона.....	222
<i>Олеся Папіш</i>	Пропагандистські наративи в контексті російсько-української війни.....	226
<i>Тетяна Решетуха</i>	Медіа про сучасну українську культуру в умовах воєнного часу (на прикладі онлайн-ресурсу LiRoom).....	230
<i>Оксана Кушнір</i>	Флеш-імідж «ПЕРШОГО»: образ українського лідера в умовах війни.....	237
<i>Андрій Соломахін</i>	Реклама в дитячому журналі «Пізнайко».....	241
<i>Олена Соломахіна</i>	ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ.....	247

2. Брус М. Фемінітиви української мови в переплетінні давніх і сучасних тенденцій. *Вісник Львівського університету. Серія «Філологія»*. 2009. Вип. 46. Ч. 1. С. 61–69.
3. Стежко Ю. Фемінітиви в українській мові: лінгвосоціальний контекст. *Філологічні трактати*. 2020. Т.12, № 2. С. 104–113.
4. Український правопис / НАН, Ін-т мовознавства, Ін-т української мови, Український мовно-інформаційний фонд. Київ: Наук. думка, 2019. 391 с.

ПРОПАГАНДИСТСЬКІ НАРАТИВИ В КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Тетяна Решетука

кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент,
доцент кафедри журналістики,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка,
E-mail: reshtetyana@gmail.com

Оксана Кушнір

кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент,
доцент кафедри журналістики,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
E-mail: oksana_kavun@tnpu.edu.ua

Сучасна людина все більше занурюється в електронну реальність. Маніпулятивний контент та дезінформація, що ширяться соціальними мережами, потрапляючи до упереджених медіаспоживачів, легко перетворюють їх на маріонеток в руках творців інформаційно-психологічних технологій. Вислів Наполеона Бонапарта «чотири газети можуть заподіяти ворогові більше зла, ніж стотисячна армія» сьогодні актуалізується і набуває нового звучання.

У XXI ст. медіаграмотність стає однією із ключових свобод людини. Вона є провідним інструментом підтримки демократії, протидії радикалізації та екстремізму. З позиції ЮНЕСКО, «медіа та інформаційна грамотність надає всім громадянам критичну компетенцію вижити в XXI столітті» [3].

У контексті гібридної російсько-української війни інформаційно-психологічні операції завжди були дієвою зброєю, сіючи страх, відчуття зради і поразки, прагнучи розділити українське суспільство на ворогуючі спільноти.

За словами віцепрезидентки Європейської Комісії з питань цінностей та прозорості Вери Юрової, до повномасштабної війни в Україні Російська Федерація готувалася не лише нарощуючи військову міць, але і готуючи громадську думку до вторгнення. Виступаючи на безпековому форумі у Вашингтоні в червні 2022 року, вона зазначила, що за три місяці перед початком війни проти України Росія шукала приводи і створювала відповідний наратив: «вживання слова «геноцид» зросло напередодні вторгнення на 500 %, а слова «нацисти» на 290 %» [1]. На її думку, росіяни активно використовують соціальні медіа та проксі медіаплатформи, чи групи, які поширюють їхні меседжі. Тож маніпуляція інформацією, яку здійснює інша країна, потенційно може мати ще більш руйнівні наслідки для демократії, ніж війна, яка ведеться звичайною зброєю на полі бою [1].

Основні принципи військової пропаганди сформулював ще у 1928 році англійський дипломат Вільям Гаррі Понсонбі [4]. Вони залишаються актуальними і сьогодні. Російські пропагандистські наративи творяться у відповідності до них [2]:

1. Ми не хочемо війни. Головне – переконати людей, що «погані хлопці» ненавидять «нас» і вони вже почали (або готові почати) першими. – У зверненні В. Путіна від 24 лютого 2022 року йшлося, що Київ захопили маріонетки НАТО, а Захід – це «імперія брехні», яка агресивно атакує світ та наближається до кордонів РФ. І що Росія була змушена вдарити на випередження, щоб її не захопили³.

2. Війна ведеться тільки з вини противника. Це – «інші», «вони» почали війну або мріють її розпочати з дня на день. «Ми» ж змушені захищатися. – Росія проводить денацифікацію, спецоперацію. «Росія за всю свою історію жодного разу ні на кого не нападала». І паралельно російські ЗМІ

---

³ Тут і далі наративи сформульовані за повідомленнями у російських ЗМІ.

лякають світ ядерною війною, погрожуючи нею Заходу.

3. Не обов'язково змушувати ненавидіти весь народ. Треба персоніфікувати образ ворога, показати своїм громадянам, що лідер супротивника – душевнохворий, кровожерливий злочинець, запроданець тощо. – На другий день війни В. Путін відкрито закликав українську армію до збройного заколоту: «Беріть владу в свої руки! Схоже, нам з вами легше домовитись, ніж із цією зграєю наркоманів та неонацистів, яка засіла у Києві та взяла в заручники весь український народ».

4. Ми боремося за праве діло, а не за наші інтереси. – Росія воює з НАТО, щоб воно не розширювалось на зону впливу російських інтересів. В реальності російсько-українська війна призвела до зміни статусу Фінляндії та Швеції з нейтрального на членів НАТО.

5. Ворог цілеспрямовано здійснює злочиння, ми – тільки випадково. – Постійний представник Російської Федерації в ООН В. Небендзя заявив на Раді безпеки організації, що російські безпілотники влучають у цивільні об'єкти лише через те, що змінюють курс, ухиляючись від українського ППО.

6. Ворог використовує заборонену зброю. – Тривалий час, починаючи з 2020 року, у медіапросторі Росії та України поширювався сюжет про існування біолабораторій та розробку біологічної зброї в Україні під патронатом США. З початком повномасштабного вторгнення цей наратив знову активізувався.

7. Наші втрати – незначні, втрати противника – величезні. – Станом на 12 жовтня 2022 року адміністраторами телеграм-каналу «Горюшко» на основі інформації із відкритих джерел було ідентифіковано 7000 російських військових та бійців ПВК, що загинули під час повномасштабного вторгнення в Україну. За даними МО України, втрати російських військовослужбовців за аналогічний період склали близько 67 070 осіб.

8. Представники культури, мистецтва й інтелектуали підтримують нашу справу. – В російських ЗМІ систематично з'являється інформація, що відомі митці, політики, спортсмени засуджують дії української влади.

Поширюються списки публічних осіб, які висловлюють своє захоплення політикою керівництва Російської Федерації та налаштовані проти України. Типовими є такі заголовки: «Актеры и певцы массово поддержали спецоперацию на Украине».

9. Наша місія священна. – «Спецоперацію» в Україні позиціонують ледь не як «священну війну» проти «ворогів усього роду людського». Україну зображають як найлютішого ворога не лише «руського міра», а й людства загалом, як «маріонетку в руках імперії зла» – «саксонської цивілізації». Російський патріарх Кирило благословив військових на війну проти України після літургії на свято Торжества православ'я у Москві 13 березня 2022 року.

10. Той, хто має сумнів у нашій пропаганді, – зрадник. Відступниками проголошують усіх, хто публічно не підтримав «спецоперацію». Наприклад, афіші театральних вистав за творами російського письменника Бориса Акуніна, який виступив проти війни в Україні і кілька років тому виїхав з Російської Федерації, не містять імені автора.

Типові наративи російської пропаганди мають систематичний і цілеспрямований характер. Така дезінформація спрямована не на раціональність, а на емоційне сприйняття. Її дієвість забезпечують різні форми інформаційних вкидів: фейки, маніпуляції, напівправа, дезінформаційні меседжі і власне великі наративи. Відтак необхідність відповідального споживання інформації стає невід'ємною компетентністю свідомого громадянина в умовах російсько-української гібридної війни. Навички критичного мислення, стійкості до впливів, фактчекінгу, інформаційної грамотності є результативними засобами боротьби з дієвістю російських пропагандистських наративів. Процес формування медіакультури суспільства є тривалим, кропітким і потребує чималих зусиль як індивідуальних, громадських, так і загальнодержавних.

Список використаних джерел:

1. «Інформаційна війна РФ проти України – найяскравіший, але не єдиний приклад небезпеки дезінформації» – віце-президентка Єврокомісії. *Голос*

Америку. 23.06.2022. URL : <https://ukrainian.voanews.com/a/6630259.html>.

2. Христенко В. Є. Маніпулювання свідомістю в умовах гібридної війни: психологічний аспект. *Актуальні дослідження в сучасній вітчизняній екстремальній та кризовій психології* : монографія / за заг. ред. В.П. Садкового, О.В. Тімченка; НУЦЗУ. Х.: ФОП Мезіна В. В., 2017. С. 163-181.
URL:http://29yjmo6.257.cz/bitstream/123456789/5929/1/Khrystenko_monogr.pdf.
3. Five Laws of Media and Information Literacy, UNESCO, 2016. URL: <http://www.unesco.org/new/en/communication-and-information/media-development/media-literacy/five-laws-of-mil/>.
4. Ponsonby A. Falsehood in War-Time: Containing an Assortment of Lies Circulated Throughout the Nations During the Great War. London: Garland Publishing Company, 1928. 350 p.

МЕДІА ПРО СУЧАСНУ УКРАЇНСЬКУ КУЛЬТУРУ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ (НА ПРИКЛАДІ ОНЛАЙН-РЕСУРСУ LiRoom)

Андрій Соломахін

кандидат філологічних наук, доцент
кафедри української і слов'янської
філології та журналістики,
Херсонський державний університет
E-mail: andrij.slm85@gmail.com

Олена Соломахіна

викладач образотворчого мистецтва,
Херсонський фаховий коледж
культури та мистецтв
E-mail: helenaponomarenko2506@gmail.com

Людство від початку свого існування зазнало чимало злетів та падінь, що відбувалися на різних етапах розвитку цивілізації. Війни, геноциди, репресії, культурні, етнічні, релігійні протистояння та гоніння змінювалися епохами видатних відкриттів, миру, ренесансу, процвітання, взаємодопомоги. Усі ці

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Азарова Лариса	доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри мовознавства, Вінницький національний технічний університет
Азарова Вероніка	студент II курсу, факультет права та міжнародних відносин, Київський університет імені Бориса Грінченка
Афанасенко Марія	магістрант кафедри англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова, Херсонський державний університет
Бокшань Галина	кандидат філологічних наук, доцент кафедри готельно-ресторанного та туристичного бізнесу й іноземних мов, Херсонський державний аграрно-економічний університет
Бондар Людмила	кандидат філологічних наук, Державне підприємство «Дослідно-проектний центр кораблебудування»
Бондарева Олена	доктор філологічних наук, професор, головний науковий співробітник, Київський університет імені Бориса Грінченка
Бондаренко Лідія	кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української і слов'янської філології та журналістики, Херсонський державний університет
Бородіца Світлана	кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та зарубіжної літератур і методик їх навчання, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Бурдюг Марина	магістрант кафедри англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова, Херсонський державний університет
Величковська Юлія	кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри слов'янської філології, Таврійський національний університет імені В.І.Вернадського
Vengalienė Dovilė	Vilnius University Kaunas Faculty

	Institute Of Language, Literature and Translation Studies Assoc.Prof
Воловенко Ірина	кандидат філологічних наук, доцент кафедри слов'янських мов, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
Воробйова Алла	кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова, Херсонський державний університет
Гайдаєнко Ірина	кандидат філологічних наук, доцент кафедри української і слов'янської філології та журналістики, Херсонський державний університет
Горчинська Людмила	старший викладач кафедри мовознавства, Вінницький національний технічний університет
Гринько Оксана	магістрант кафедри української і слов'янської філології та журналістики, Херсонський державний університет
Діденко Анастасія	магістрант кафедри англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова, Херсонський державний університет
Dombrovan Tetiana	Prof. Dr., Invited researcher at Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg (Germany)
Дружененко Раїса	кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української мови, Київський університет імені Бориса Грінченка
Загороднюк Василь	кандидат філологічних наук, доцент кафедри української і слов'янської філології та журналістики, Херсонський державний університет
Зуброва Ольга	кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова, Херсонський державний університет
Іванова Ірина	доктор філологічних наук, професор кафедри управління соціальними комунікаціями, Харківський національний економічний

	університет ім. С. Кузнеця
Карабута Олена	кандидат філологічних наук, доцент кафедри української і слов'янської філології та журналістики, Херсонський державний університет
Кірієнко Вадим	аспірант кафедри української і слов'янської філології та журналістики, Херсонський державний університет
Клименко Наталя	викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Климович Світлана	кандидат філологічних наук, доцент кафедри української і слов'янської філології та журналістики, Херсонський державний університет
Kovbasyuk Larysa	Dr. phil., Dozentin Lehrstuhl für Germanistik und Romanistik, Staatliche Universität Cherson
Козак Валентина	кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри слов'янської філології та журналістики, Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського
Kupriene Laima	Doctor of Sciences, Associate Professor Philology Department Klaipeda University Lecturer Philology Department Klaipeda University
Кушнір Оксана	кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри журналістики, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
López Sixto María Jesús	Dozentin am Lehrstuhl für Geisteswissenschaften: Philosophie, Sprache und Literatur Fakultät für Geisteswissenschaften, Kommunikation und Dokumentation, Universität Carlos III in Madrid
Мандич Тамара	аспірант, викладач кафедри української і слов'янської філології та журналістики, Херсонський державний університет
Мартос Світлана	кандидат філологічних наук, доцент кафедри української і слов'янської філології та журналістики, Херсонський державний університет

Марчук Людмила	доктор філологічних наук, професор кафедри української мови, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Начичко Анастасія	магістрант кафедри англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова, Херсонський державний університет
Nemickiene Živile	Vilnius University Kaunas Faculty Institute Of Language, Literature and Translation Studies Assoc.Prof
Немченко Іван	кандидат філологічних наук, доцент кафедри української і слов'янської філології та журналістики, Херсонський державний університет
Окуневич Тетяна	кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української і слов'янської філології та журналістики, Херсонський державний університет
Папіш Олеся	магістрант кафедри української і слов'янської філології та журналістики, Херсонський державний університет
Папушина Валентина	доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри української філології, Хмельницький національний університет
Пентилюк Марія	доктор педагогічних наук, професор кафедри української і слов'янської філології та журналістики, Херсонський державний університет
Радомська Людмила	кандидат філологічних наук, доцент кафедри мовознавства, Вінницький національний технічний університет
Резніченко Карина	магістрант кафедри англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова, Херсонський державний університет
Решетуха Тетяна	кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри журналістики, Тернопільський національний педагогічний університет імені

	Володимира Гнатюка
Слаба Оксана	кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов, Київський національний лінгвістичний університет
Snikhovska Irena	Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Department of Theoretical and Applied Linguistics, Zhytomyr Polytechnic State University
Соломахін Андрій	кандидат філологічних наук, доцент кафедри української і слов'янської філології та журналістики, Херсонський державний університет
Соломахіна Олена	викладач образотворчого мистецтва, Херсонський фаховий коледж культури та мистецтв
Стадній Алла	кандидат філологічних наук, доцент кафедри мовознавства, Вінницький національний технічний університет
Ткаченко Людмила	кандидат філологічних наук, доцент кафедри німецької та романської філології, Херсонський державний університет
Усик Дмитро	кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Ушакова Наталя	доктор педагогічних наук, завідувач кафедри мовної підготовки ННІ міжнародної освіти, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Філатова Оксана	доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Хом'як Іван	доктор педагогічних наук, професор, академік Академії наук вищої школи України, Національний університет «Острозька академія»
Цепкало Тетяна	кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

Шарасва Альона	магістрант кафедри української і слов'янської філології та журналістики, Херсонський державний університет
Шугасв Андрій	кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології та перекладу, Житомирський державний університет імені І. Франка
Яресько Катерина	кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедрою управління соціальними комунікаціями, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця
Zeguniene Vaida	Doctor of Sciences, Associate Professor Philology Department Klaipeda University Lecturer Philology Department Klaipeda University